

POLSKA AGENCJA INFORMACJI I INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH S.A.

SEKTOR FARMACEUTYCZNY I BIOTECHNOLOGICZNY W POLSCE

© Foto: Alexander Rath - Fotolia.com

Invest
in Poland

Zarys sektora na świecie, dalsze perspektywy rozwoju

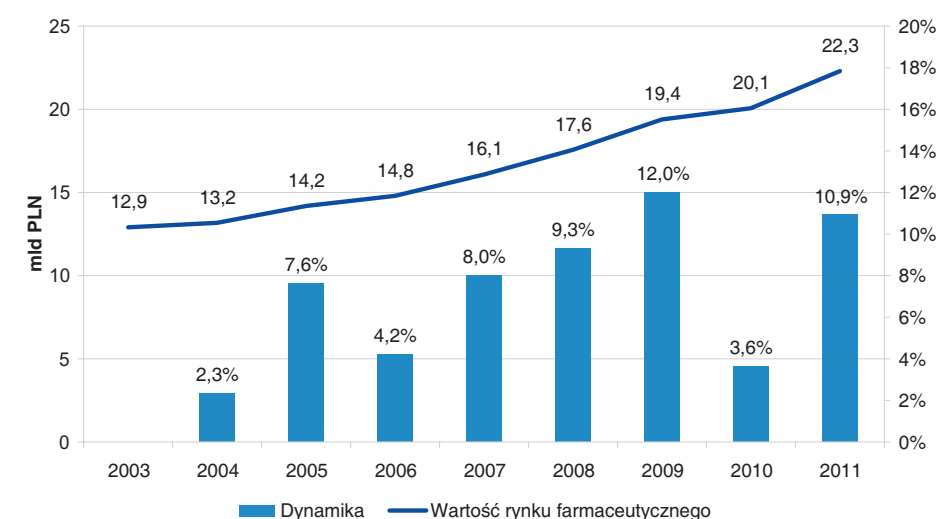
Branża farmaceutyczna na świecie warta jest obecnie ok. 1 bln USD przy jednocyfrowych perspektywach wzrostu w najbliższych latach. Głównym światowym rynkiem dla przemysłu farmaceutycznego są Stany Zjednoczone (28% światowych obrotów), następnie Unia Europejska (15%) i Japonia (12%). Te trzy rynki odpowiadają za ok. 55% sprzedaży farmaceutyków na świecie. Ich znaczenie może jednak w kolejnych latach stopniowo maleć zważywszy na fakt, iż w krajach wysoko rozwiniętych obserwuje się tendencję rządów do ograniczania wydatków na służbę zdrowia, w tym na refundację leków. W najbliższych latach lokomotywą rozwoju sektora będą gospodarki krajów rozwijających się (tzw. *pharmaring markets*), których rządy będą znacznie podnosić wydatki na służbę zdrowia. Największym graczem z tej grupy będą Chiny, które już dziś są ważnym rynkiem, a w przyszłości jego waga dynamicznie wzrośnie.

Prognozowane dwa najważniejsze trendy w rozwoju branży to rozwój rynku leków generycznych, związany ze starzeniem się społeczeństw, zwłaszcza w Europie, oraz wykorzystanie biotechnologii jako narzędzia do produkcji leków. W 2012 roku nawet 7 na 10 globalnie najczęściej sprzedawanych leków ma być lekami biotechnologicznymi¹.

Charakterystyka sektora w Polsce

Rynek farmaceutyczny w Polsce, jako jedna z branż z najdłuższymi tradycjami w naszym kraju, przeszedł szereg gruntownych zmian w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Struktura własności z państwowej przeszła w prywatne ręce, wprowadzono nowe regulacje prawne (np. zmiany w przepisach dot. zasad obrotu lekami). Zmienił się system administracyjny zarządzania publiczną służbą zdrowia (powołanie Kas Chorych, zastąpionych następnie Narodowym Funduszem Zdrowia – NFZ). Doszło także do strukturalnych zmian w branży – stopniowego zwiększenia się liczby aptek i hurtowni farmaceutycznych a następnie ich konsolidacji, oraz wzrost znaczenia zagranicznych firm farmaceutycznych jako inwestorów².

Wykres 1. Wartość i dynamika rynku farmaceutycznego w Polsce

Źródło: Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, Raport, PwC, Polish Pharmaceutical Sector Report October 2012, Intellinews 2012.

W ciągu ostatnich 10 lat rynek farmaceutyczny w Polsce odnotowywał systematyczny wzrost i w 2011 r. osiągnął wartość 22,3 mld PLN³. W porównaniu z rokiem poprzednim wartość sprzedaży wzrosła o imponujące 11%. Działalność przemysłu farmaceutycznego w 2010 r. przyczyniła się do wytworzenia 0,8% PKB. **Polska jest obecnie największym rynkiem farmaceutycznym w Europie Środkowo-Wschodniej (oraz szóstym w Europie)**, przy pozytywnych prognozach dla branży na najbliższe lata.

Wydatki na ochronę zdrowia wynoszą 7,4% polskiego PKB, co jest wynikiem wyższym niż średnia w regionie, niższym jednak niż wartość w Europie Zachodniej (10%). 68% wydatków pokrywa NFZ, 24% zaś gospodarstwa domowe. Prognozy wskazują, że wydatki na ochronę zdrowia w Polsce do 2016 r. wzrosną o ok. 50% i osiągną poziom 150 mld PLN, przy powiększającym się udziale państwa⁴.

Na rynek farmaceutyczny składają się dwa segmenty: apteczny oraz szpitalny. W roku 2010 w aptekach sprzedawanych było 86% leków w Polsce, przy czym 67% wartości rynku stanowiła sprzedaż apteczna leków na receptę, refundowanych bądź nie, a za 19% odpowiadała sprzedaż w aptekach leków bez recepty. Na rynek szpitalny przypadło pozostałe 14%.

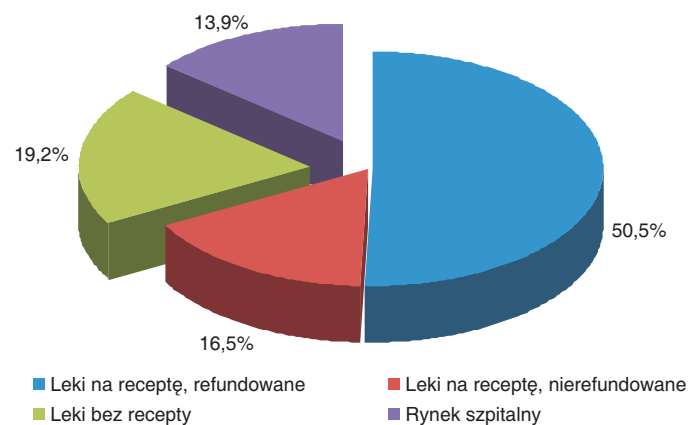
¹ „Biotechnologia to specjaliści i nowoczesne zaplecze”, Puls biznesu, 9 września 2012.

² „Jak zmienił się rynek farmaceutyczny w Polsce”. Aptekarz Polski, wrzesień 2011, nr 61/39 online.

³ Wartość sprzedaży rynku farmaceutycznego w cenach producenta netto.

⁴ A World Pharmaceutical Market Report, Espicom Business Intelligence 2012, ss. 13–14.

Wykres 2. Struktura rynku farmaceutycznego w Polsce, 2010 r.

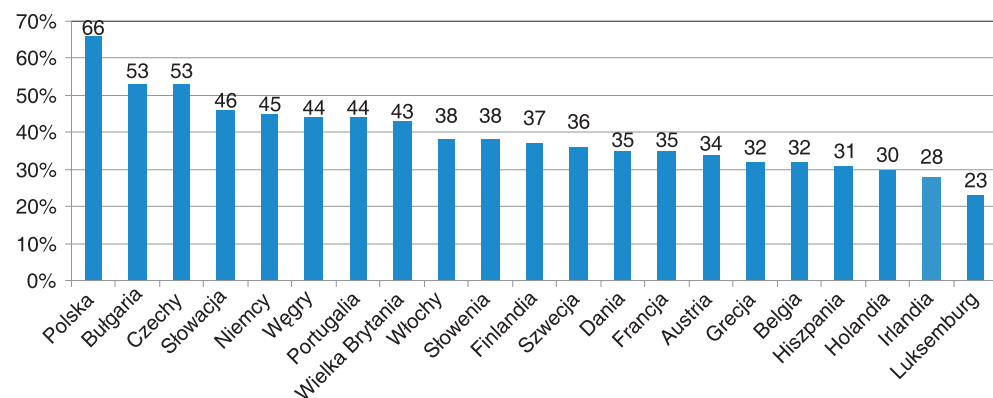
Źródło: Raport na temat ustawy o refundacji leków implementacja oraz wpływ na uczestników rynku, IMS 2011.

Spośród leków sprzedawanych w aptekach na receptę 75% było refundowanych przez NFZ. Narodowy Fundusz Zdrowia wydał w 2010 r. na refundację sumę 8,5 mld PLN. Prognozy wskazują, iż wydatki związane z refundacją leków będą stopniowo malały ze względu na ograniczenia wprowadzone obecnie w polskim prawodawstwie (tzw. ustawa refundacyjna).

Na polskim rynku farmaceutycznym dominują leki importowane. Udział wartości leków wyprodukowanych w Polsce w całkowitej sprzedaży leków na receptę (w aptekach i w szpitalach) wynosi obecnie około 24%. W 2010 r. było to 3,9 mld PLN, wobec całkowitej sprzedaży na poziomie 16,3 mld PLN.⁵ W 2011 roku do Polski sprowadzone zostały leki za 3,66 mld EUR, a wyeksportowane za 1,49 mld EUR. Warto podkreślić, że mimo silnie negatywnego bilansu handlowego na leki, eksport w ciągu ostatnich ośmiu lat rósł średniorocznie o 29%, podczas gdy import jedynie o 8,8%. Największymi odbiorcami polskich leków były Niemcy (16,8%), Rosja (10,5%) i Włochy (9,4%),⁶ a największymi dostawcami leków do Polski Niemcy (17,6%), Francja (17%) i Wielka Brytania (12,3%).⁷

Na polskim rynku farmaceutycznym dominują leki generyczne, których udział wynosi 66% (jest to jednocześnie najwyższy udział w produkcji sprzedanej w Europie)⁸. W rezultacie leki w Polsce należą do najtańszych w Europie (44% średniej europejskiej). Dostęp do leków innowacyjnych jest w Polsce dość ograniczony, co wynika przede wszystkim z wysokiego poziomu odpłatności pacjentów, związanego z ograniczeniami finansowania przez NFZ⁹.

Wykres 3. Udział sprzedaży wartościowej leków generycznych w 2010 roku (rynek apteczny, w %)

Źródło: Raport na temat ustawy o refundacji leków. Implementacja oraz wpływ na uczestników rynku, IMS 2011.

Wyraźnym międzynarodowym trendem w branży farmaceutycznej jest wzrost udziału innowacyjnych terapii opartych na rozwiązaniach biotechnologicznych. Jednym z nowoczesnych produktów biotechnologicznych wytwarzanych obecnie w Polsce jest rekombinowana insulina ludzka wytwarzana przez Bioton. **Trwa również proces wdrażania technologii niezbędnych do produkcji leków biopodobnych.** Ich rozwój stanowi obecnie jeden z istotnych obszarów zainteresowania firm biotechnologicznych i farmaceutycznych.

Polski rynek farmaceutyczny można określić jako dojrzały, obecnie działa na nim 450 firm. Praktycznie cały sektor farmaceutyczny w Polsce należy do prywatnego kapitału, w dużej mierze do inwestorów zagranicznych. Dodatkowo około 70 firm w Polsce prowadzi działalność z zakresu biotechnologii.

⁵ Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, Raport, PwC 2011, s. 22.

⁶ GUS 2012.

⁷ A World Pharmaceutical Market Report, Espicom Business Intelligence 2012, ss. 32–38.

⁸ Raport na temat ustawy o refundacji leków. Implementacja oraz wpływ na uczestników rynku, IMS 2011, s. 18.

⁹ Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, 2011, PwC.

Tabela 1. Największe firmy farmaceutyczne w Polsce

Największe przedsiębiorstwa farmaceutyczne działające w Polsce		Udział w rynku farmaceutycznym
Sanofi-Grupa (w tym Zentiva)	Rzeszów, Chociw	8,5%
Novartis (w tym Sandoz)	Stryków	8,2%
GSK	Poznań	6,1%
Polpharma	Starogard Gdański, Duchnice, Sieradz	5,2%
Roche	Warszawa	4,6%
Servier	Warszawa	3,9%
Merck (MSD)	Warszawa	3,8%
Pfizer	Warszawa	3,4%
Teva Group	Kraków, Kutno	3,1%
AstraZeneca	Warszawa	3,1%
KRKA	Warszawa	3,0%
Adamed (w tym Polfa Pabianice)	Pieńków, Pabianice	2,8%

Źródło: Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, PwC, 2011.

Ponadto wg BMI rośnie **atrakcyjność Polski jako kraju do lokowania działalności B+R i badań klinicznych**. O atrakcyjności kraju dla badań klinicznych decydują duża populacja pacjentów i relatywnie niskie koszty prowadzenia działalności. Rynek badań klinicznych był w 2010 r. wart ok 900 mln PLN i był największym rynkiem w Europie Środkowo-Wschodniej a w najbliższych latach, wg prognoz firmy analitycznej PMR, ma rosnąć o 5% rocznie. Spośród 17 tys. nowych badań zarejestrowanych w 2009 r. na świecie 469, tj. 2,5% zarejestrowano właśnie w Polsce. Nasz kraj zajmuje 10. miejsce na świecie pod względem liczby ośrodków zaangażowanych w prowadzenie badań klinicznych i pierwsze wśród tzw. rynków wschodzących (1 176 ośrodków, 1,6% zaangażowanych na świecie). Ośrodków przyjmujących zlecenia firm na wykonanie badań działa obecnie w Polsce ok. 50. Niektóre firmy, jak np. AstraZeneca, decydują się na otwarcie własnych centrów badań klinicznych. Najczęściej prowadzone są tu badania z zakresu onkologii i kardiologii, ale również diabetologii i pulmonologii.¹⁰

Potencjał rynku pracy w Polsce

W sektorze produkcji farmaceutycznej zatrudnionych było w I. połowie 2012 r. **ponad 21 tys. osób**. Stanowiło to 0,26% ogółu zatrudnionych w gospodarce narodowej. Co trzeci pracownik zatrudniony był w przedsiębiorstwie małym bądź średnim. Łącznie w branży farmaceutycznej zatrudnienie szacuje się na 31 tys. osób, z czego ok. 11 tys. w firmach innowacyjnych. Kolejnych 80–90 tys. miejsc pracy tworzą apteki i hurtownie.¹¹ W sektorze biotechnologicznym zatrudnionych jest ok. 4000 osób.

O potencjale rynku pracy decyduje **znacząca liczba osób kształcących się na kierunkach farmacja i biotechnologia**. W roku akademickim 2009/2010 na kierunku „farmacja” kształciło się **ponad 8 tys. osób**. Z kolei kierunek „biotechnologia” studiowało **blisko 13 tys. osób**. Kierunek farmaceutyczny można studiować w 12 uczelniach medycznych w Polsce. Biotechnologię oferowało 39 szkół wyższych – m.in. uniwersytetów (także rolniczych) i politechnik, z których 30 prowadziło studia doktoranckie.¹² **Liczba absolwentów obu kierunków** wyniosła w roku akademickim 2009/2010 **ponad 4 100 osób**. Najwięcej osób studiujących farmację było w województwach śląskim (12,3% ogółu studentów farmacji) oraz w lubelskim i małopolskim (w obu przypadkach po 11,3%). W przypadku biotechnologii, która była dostępna w 15 województwach, najwięcej studentów tego kierunku było w Śląskiem, Dolnośląskiem i Łódzkiem (odpowiednio 14,3%, 14,0% i 11,9%).¹³ **W ofercie uczelni wyższych oprócz studiów w języku polskim pojawiła się również możliwość studiowania biotechnologii w języku angielskim.** Dodatkowo na kierunku „technik farmaceuta” **wykształcenie oferuje 208 szkół policealnych na terenie całego kraju**.¹⁴

W chwili obecnej szacuje się, że w związku z powolnym wzrostem rynku w Polsce, **mamy do czynienia z nadmiarem absolwentów, zwłaszcza kierunku biotechnologia**. Mimo to niezmiennie od lat o przyjęcie na studia o tym profilu ubiega się czterokrotnie więcej kandydatów niż jest dostępnych miejsc.

Średnia pensja w sektorze farmaceutycznym wyniosła w tym okresie **5 373 PLN brutto miesięcznie (ok. 1 280 EUR)** i była **o blisko 55% wyższa niż przeciętna pensja w gospodarce** – 3 497 PLN¹⁵. Mimo

¹⁰ Go Global! Polish Pharma. Raport o innowacyjności polskiego sektora farmaceutyczno-medycznego, Grupa Inicjatywna Go Global! Polish Pharma, 2012, s. 54–56, „Producenci leków stawiają na Polskę”, „Dziennik Gazeta Prawna, 21 października 2011 r.

¹¹ Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, Raport, PwC 2011, s. 7.

¹² Pharmaceutical biotechnology in Poland: current conditions and forecasts, PMR 2011.

¹³ GUS 2011.

¹⁴ System Informacji Oświatowej 2012.

¹⁵ GUS 2012.

to pensję zarówno w biotechnologii (płaca biotechnologa rozpoczynającego karierę zawodową to średnio 2–2,5 tys. PLN)¹⁶, jak i w farmacji nadal pozostają na poziomie znacznie niższym niż w Europie Zachodniej.

Inwestycje i potencjał rynku

Rys 1. Największe inwestycje zagraniczne w sektorze farmaceutycznym w Polsce

* Centrum Usług Informatycznych
Źródło: Opracowanie własne PALiZ S.A.

Polski rynek farmaceutyczny w większości należy do inwestorów zagranicznych, którzy w ciągu ostatnich 20 lat otwierali nowe zakłady, jak i uczestniczyli w prywatyzacji już istniejących firm. Głównymi krajami inwestorami w Polsce w branży są Niemcy, Francja i Wielka Brytania.

Największymi firmami na polskim rynku są zagraniczne firmy: Sanofi (Francja), Novartis (Szwajcaria), GSK (Wielka Brytania).

Istotny z punktu widzenia potencjalnych inwestorów jest fakt, iż wydatki biznesowe na działalność B+R wzrosły w Polsce w ciągu ubiegłego roku o przeszło 800% (z 258 mln PLN do 2,12 mld PLN). Również wydatki budżetowe przeznaczane na ten cel zanotowały znaczący wzrost – środki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z grantami udzielonymi przez Narodowe Centrum Nauki i Narodowe Centrum Badań i Rozwoju wyniosły 1,28 mld PLN¹⁷.

W oczach zagranicznych inwestorów **Polska dysponuje wysokim poziomem wiedzy i potencjałem badawczym**. Koncentracja polskiej farmacji na lekach generycznych daje możliwość finansowania rozwoju leków innowacyjnych w fazie przedklinicznej, wymagającej stosunkowo niewielkich nakładów. Zarówno firmy produkujące tradycyjne leki generyczne (np. Celon Pharma Sp. z o.o.), jak i łączące biotechnologię z farmacją (np. Grupa Adamed, Selvita S.A., Blirt S.A., Celther Polska Sp. z o.o., Stem Cells Spin S.A., Proteon Pharmaceuticals S.A.) w swojej działalności w coraz większym stopniu koncentrują się na tworzeniu leków innowacyjnych. W Polsce istnieją także korzystne warunki dla rozwoju i produkcji leków biopodobnych, z którymi część ekspertów wiąże przyszłość rynku farmaceutycznego¹⁸. Szansy dla sektora w upatruje się też w rozwoju terapii personalizowanych.

Wydatki na leki na jednego mieszkańca w Polsce są jednymi z najniższych w Europie, wynoszą 114 EUR rocznie, co stanowi 52% średnich wydatków na leki na osobę w Europie. Jednocześnie leki w Polsce są jednymi z najtańszych na Starym Kontynencie. W rezultacie **Polska pozostaje w ocenie firm badawczych długoterminowym liderem rynku farmaceutycznego i najatrakcyjniejszym rynkiem w Europie Środkowo-Wschodniej**.¹⁹ Wpływają na to m.in. duże i starzejące się społeczeństwo, które czyni z Polski 14. co do wielkości światowy rynek produktów farmaceutycznych, 6. w Europie i 2. po Rosji w Europie Środkowo-Wschodniej. Istotne są też rosnąca akceptacja dla samoleczenia oraz rosnąca liczba osób z cukrzycą i nadciśnieniem.²⁰ Szacuje się, że mimo zawirowań na rynku w 2012 r., wywołanych wprowadzeniem nowych przepisów refundacyjnych, rynek farmaceutyczny będzie dynamicznie rosnąć. Eksperti nie są jednak zgodni co do tempa wzrostu sektora w Polsce. Wg Espicom w latach 2011–2016 polski rynek będzie przyrastał o 9,2% rocznie w PLN i ok. 10% rocznie w USD, natomiast Datamonitor przewiduje średnioroczny wzrost wartości rynku w latach 2010–2015 na poziomie 4,9%.

¹⁶ Opracowanie własne PALiZ.

¹⁷ The Innovation Push, „Warsaw Business Journal”, 18/49 2012, s. 13.

¹⁸ Go Global! Polish Pharma. Raport o innowacyjności polskiego sektora farmaceutyczno-medycznego, Grupa Inicjatywna Go Global! Polish Pharma, 2012, s. 60–65.

¹⁹ Business Monitor International 2012.

²⁰ Business Monitor International 2012.

Polski sektor farmaceutyczny posiada duże *know-how* w zakresie produkcji i udoskonalania leków generycznych. Leki te stanowią 85% obrotu ilościowego i 66% wartościowego.²¹ Wg szacunków Business Monitor International (BMI) ich udział powinien w perspektywie dziesięciu lat spaść do ok. 50% wartości obrotów w Polsce. Jednocześnie będzie rosła wartość segmentu z aktualnego poziomu 14,4 mld PLN do 18,5 mld PLN w 2016 r. czyli o 5,2% rocznie (8,7% rocznie przy szacunkach w USD), na co wpłyną zarówno popyt krajowy, jak i oszczędności budżetowe w innych krajach.

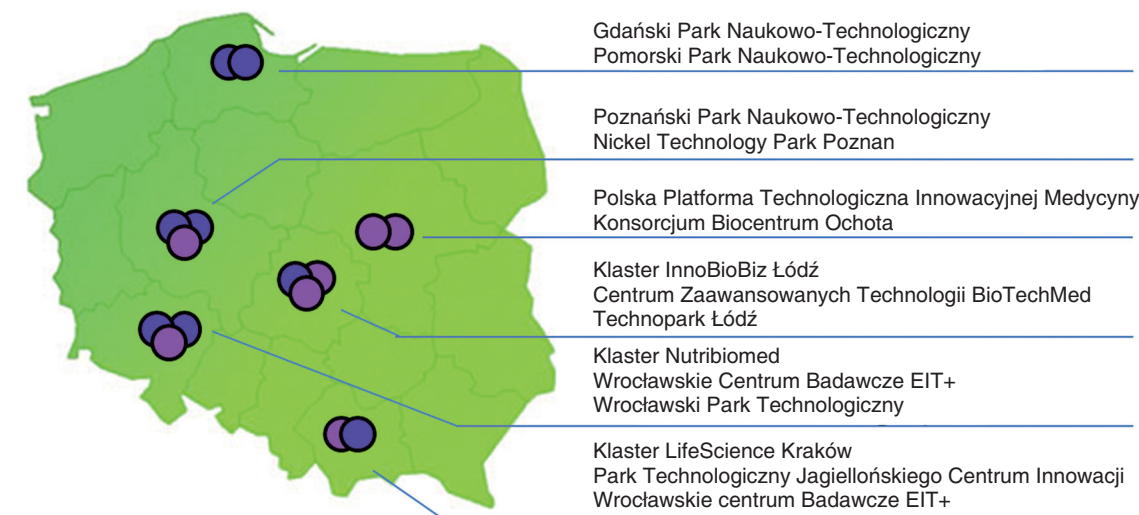
O atrakcyjności Polski jako celu inwestycji w branży biotechnologicznej i farmaceutycznej decydują przede wszystkim świetnie przygotowana kadra pracownicza, koszty pracy niższe niż na zachodzie Europy, efektywność kosztowa w produkcji, znaczące *know-how* w produkcji i udoskonalaniu leków generycznych, duży potencjał do prowadzenia badań klinicznych i rosnące doświadczenie w tym zakresie. Silnymi stronami Polski w oczach inwestorów są też uczciwość, zwłaszcza w zarządzaniu prawami intelektualnymi i przy przestrzeganiu procedur badania i rozwój oraz inwestycje biotechnologiczne są i będą współfinansowane poprzez granty rządowe oraz środki europejskie. Największą bolączką firm z sektora są obecnie procedury prawne i administracyjne. Dzięki polityce rządu oraz wymogom integracji europejskiej sytuacja ta jednak ulega stopniowej poprawie.

Polska jako producent głównie leków generycznych, a jednocześnie kraj o rosnącej dojrzałości do konsolidacji, jest coraz bardziej atrakcyjnym rynkiem do fuzji i przejęć, **zwłaszcza mających na celu zyskanie przewagi konkurencyjnej w latach 2012–2014 w związku z wygasaniem patentów na ponad 100 leków generycznych. Również w kolejnych latach należy spodziewać się działań konsolidacyjnych**²² – zarówno w zakresie produkcji, jak i dystrybucji na rynku. Już w chwili obecnej mamy do czynienia z rosnącą falą tego typu transakcji.²³

Parki technologiczne, klastry i ugrupowania branżowe

Według badań PwC przeciętnie każda innowacyjna firma farmaceutyczna uczestniczy w co najmniej 5 przedsięwzięciach mających na celu budowanie koalicji wewnątrzbranżowej.²⁴ W branży funkcjonuje więc szereg klastrów i liczne parki technologiczne, zapewniające infrastrukturę do rozwoju innowacyjnych produktów biotechnologicznych i farmaceutycznych – w szczególności przestrzeń laboratoryjną.²⁵

Rys. 2. Lokalizacja klastrów i parków naukowo-technologicznych specjalizujących się w farmacji i biotechnologii w Polsce

Źródło: Opracowanie własne PALiZ

Wśród klastrów należy wymienić:²⁶

1. Klaster Nutribiomed

Klaster powstał w 2007 r. **W jego skład wchodzi 40 jednostek**, w tym 6 uczelni wyższych (m.in. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski i Wrocławski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), 3 instytucje wsparcia biznesu, w tym Wrocławski Park Technologiczny S.A. oraz

²¹ Go Global! Polish Pharma. Raport o innowacyjności polskiego sektora farmaceutyczno-medycznego, Grupa Inicjatywna Go Global! Polish Pharma, 2012, s. 55.

²² Business Monitor International 2012.

²³ Polish Pharmaceutical Sector Report, Intellinews 2012, s. 11 i kolejne.

²⁴ Wkład innowacyjnego przemysłu farmaceutycznego w rozwój polskiej gospodarki, PwC 2011.

²⁵ Report On Polish Biotech and Pharma, Biotech Consulting 2012 s. 10–12.

²⁶ Ibidem s. 5–7 oraz informacje poszczególnych instytucji.

31 firm. Głównym celem klastra jest powiązanie innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy z **rozwojem technologii biomedycznych, w celu wytwarzania suplementów diety i nutraceutyków oraz preparatów do zastosowań farmaceutycznych**. W klastrze prowadzi się też prace nad doskonaleniem technologii utrwalania żywności i nowoczesnymi systemami bioopakowań. Poza Dolnym Śląskiem obejmuje on swoim zasięgiem obszar południowo-zachodniej i centralnej Polski.

2. Klaster LifeScience Kraków

Klaster powstał w 2006 r. z inicjatywy Uniwersytetu Jagiellońskiego. **Klaster obejmuje kilkadziesiąt instytucji**, w tym 21 firm, 15 instytucji ochrony zdrowia, 5 instytutów naukowo-badawczych, w tym Instytut Farmakologii Polskiej Akademii Nauk, 6 uczelni wyższych, 19 instytucji otoczenia biznesu i 3 instytucje reprezentujące regionalne władze rządowe i samorządowe. Jego celem jest wspieranie **innowacyjności i przedsiębiorczości w obszarze LifeScience**, a także tworzenie **warunków do skutecznej komercjalizacji prac badawczych**.

3. Polska Platforma Technologiczna Innowacyjnej Medycyny (PPTIM)

PPTIM powstał w 2003 r. i składa się na niego **20 podmiotów**, przede wszystkim przedsiębiorstwa prowadzące i finansujące **badania nad nowymi lekami, technologiami medycznymi, modernizacją sprzętu medycznego i wprowadzaniem innowacji w medycynie**. Podstawowym celem platformy jest rozwijanie innowacyjnej farmacji i poprawa konkurencyjności tego sektora w Polsce.

4. Centrum Zaawansowanych Technologii BioTechMed

Centrum jest **konsorcjum podmiotów**, m.in. firm, instytucji naukowo-badawczych i instytucji otoczenia biznesu, wśród nich Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych Polskiej Akademii Nauk i Instytut Biologii Medycznej Polskiej Akademii Nauk. Centrum ma na swoim koncie **14 uznanych patentów i 4 kolejne zgłoszenia patentowe**. Celem konsorcjum jest wspólne **prowadzenie wieloletnich prac badawczo-rozwojowych i badawczo wdrożeniowych ukierunkowanych na opracowywanie nowych technologii i usług** w sferze ochrony i poprawy zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska przy wykorzystaniu osiągnięć biotechnologii, techniki i nauk medycznych. Prowadzone w ramach konsorcjum prace badawcze obejmują m.in. **biologię medyczną, chemiczną, chemię medyczną, wirusologię, obszar life sciences, nauki farmaceutyczne**.

5. Konsorcjum Polskiej Akademii Nauki Biocentrum Ochota

Konsorcjum powstało w 2008 r. z inicjatywy **6-ciu instytutów badawczych Polskiej Akademii Nauk** działających w ramach warszawskiego kampusu. Są to: Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, Instytut Biologii Doświadczalnej im. PAN, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN i Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej. Podstawowym celem Centrum jest **wykorzystanie wspólnego potencjału badawczego do przeprowadzania szeroko zakrojonych projektów badawczych** wychodzących poza możliwości działania poszczególnych członków. Projekty te obejmują obszary **biologii, medycyny i bioinżynierii**.

6. Klaster InnoBioBiz Łódź

Klaster został utworzony w 2011 roku przez łódzkie firmy biotechnologiczne i instytucje otoczenia biznesu. W jego skład wchodzi również Łódzki Uniwersytet Medyczny i Uniwersytet Łódzki. Głównym celem klastra jest tworzenie warunków rozwoju i promocji innowacyjnego biobiznesu w regionie, w oparciu o potencjał firm biotechnologicznych.

Dane kontaktowe do wszystkich parków technologicznych, klastrów, konsorcjów i innych ugrupowań branżowych znajdują się w rozdziale „Ważne instytucje, kontakty”.

Zachęty inwestycyjne

Przedsiębiorcy realizujący nowe projekty inwestycyjne w Polsce mogą liczyć na różne formy wsparcia w ramach tzw. pomocy regionalnej. Instrumenty wsparcia obejmują bezzwrotne granty: z budżetu państwa i współfinansowane ze środków unijnych oraz zwolnienia podatkowe: zwolnienie z podatku dochodowego CIT w Specjalnych Strefach Ekonomicznych, jak również zwolnienia z podatków lokalnych.

Przedsiębiorcy planujący inwestycje w sektorach strategicznych (w tym w sektorze biotechnologicznym) mogą ubiegać się o dwa rodzaje grantów rządowych: wsparcie finansowe z tytułu kosztów tworzenia nowych miejsc pracy i / lub dofinansowanie nowej inwestycji w ramach „**Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2020**”. Środki wypłacane są proporcjonalnie do stopnia realizacji zobowiązań, określonych w umowie zawieranej między inwestorem a Ministrem Gospodarki.

Granty współfinansowane z funduszy strukturalnych UE zostały w dużej mierze wykorzystane. Na rok przed końcem bieżącego budżetu (lata 2007–2013) wydatkowano już ponad 80% przyznanych zasobów finansowych. Pozostałe środki dostępne są w dalszym ciągu m.in. dla inwestorów realizujących projekty w ramach działalności B+R. Nowe środki w ramach funduszy strukturalnych zostaną uruchomione w następnej perspektywie finansowej na lata 2014–2020.

Specjalne Strefy Ekonomiczne to wydzielone obszary przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach. W SSE przedsiębiorcy mogą korzystać ze zwolnienia z podatku dochodowego oraz od nieruchomości (w gminach, które podjęły odpowiednią uchwałę). Firmy mogą też liczyć w SSE na dostępność atrakcyjnych terenów inwestycyjnych wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, a także kompleksową pomoc w procedurach prawnych i administracyjnych związanych z realizacją projektu.

Zachętami dla przedsiębiorców dysponują także **gminy**, uprawnione do ustanawiania zwolnień z podatków i opłat lokalnych, w tym podatku od nieruchomości.

Szczególne regulacje odnoszące się do sektora

Od maja 2004 r. polscy producenci farmaceutyczni są zobowiązani do spełnienia wymogów Unii Europejskiej i nie mogą eksportować na inne rynki unijne, jeśli nie dostosują się do tych wymagań.

W Polsce kwestię rejestracji leków określa ustawa Prawo Farmaceutyczne, do którego zaimplementowana została Dyrektywa 2001/03/EC mająca na celu ujednolicenie zasad rejestracji leków na rynkach Unii Europejskiej. Zgodnie z prawem proces dopuszczenia do obrotu nie powinien przekraczać 210 dni. W Polsce rejestracją leków zajmuje się Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych w Warszawie podległy Ministrowi Zdrowia.

W styczniu 2012 r. weszła w życie nowa ustawa refundacyjna, która w dużym stopniu wpływa na polski rynek farmaceutyczny. Nowe przepisy mają na celu zmniejszenie wydatków NFZ na refundację leków (szacunkowo o ok. 1,5 mld PLN rocznie²⁷ tj. ok. 360 mln EUR). Główne zapisy ustawy obejmują:

- wprowadzenie limitu wydatków na refundację do 17% wydatków publicznych na ochronę zdrowia. W przypadku przekroczenia tego limitu, firmy farmaceutyczne będą zmuszone pokryć połowę kosztów;
- ustalenie oficjalnych, stałych detalicznych cen leków i stałej marży w aptekach. Ceny będą wynikiem negocjacji Ministerstwa Zdrowia z firmami farmaceutycznymi;
- ustalenie marży hurtowej na poziomie 7% w 2012 r., 6% w 2013 r. i 5% w 2014 r.
- wprowadzenie zakazu reklam aptek oraz stosowania wszelkich zachęt przy sprzedaży leków refundowanych.

Testimonial

Servier Group świętuje dwudziestolecie obecności w Polsce. Dzięki dotychczasowym sukcesom mieliśmy możliwość zainwestowania w edukację, działalność badawczo-rozwojową oraz – od roku 1997 – w działalność produkcyjną w Anpharm S.A. w Warszawie. Umożliwiło to dostarczenie naszych innowacyjnych produktów farmaceutycznych na rynek krajowy oraz rynki innych krajów regionu.

W Polsce jesteśmy zachwyceni dostępnością dobrze wykształconych, wysoko wykwalifikowanych pracowników, posiadających odpowiednie doświadczenie w przemyśle farmaceutycznym i naukach przyrodniczych. Mieliśmy pozytywne doświadczenia z realizacją projektów inwestycyjnych. Wielkie znaczenie dla sukcesu tych projektów miała dostępność projektantów, kooperantów oraz wsparcie ze strony władz lokalnych.

Przez ostatnich 15 lat nieustająco rozwijaliśmy swoją działalność. W roku 2011 zainwestowaliśmy w nową linię dla produktów kardiologicznych, przeznaczonych na rynek krajowy oraz inne rynki regionu. Nasze inwestycje w działalność produkcyjną warte są 135 mln zł, dając pracę 180 pracownikom oraz dostawcom usług. Całkowita wartość inwestycji w Polsce od roku 1992 to 620 mln zł. Aktualnie w działalności produkcyjnej, badawczo-rozwojowej oraz promocyjnej zatrudniamy tu 720 osób.

Colm Murphy, Production Site Director, Servier Group (Anpharm SA)

Targi i imprezy branżowe

Impreza	Dane kontaktowe	Termin
Targi Sprzętu i Medycznego Wypożyczenia Diagnostycznego i Terapeutycznego MEDYCINA XXI	TARGI KIELCE S.A. Zakładowa 1, 25-672 Kielce Tel.: +48 41 365 12 22 http://www.targikielce.pl/	Wrzesień
EUROBIOTECH	Targi w Krakowie sp. z o.o. Centralna 41 A, 31-586 Kraków Tel.: + 48 12 644 59 32 http://www.eurobiotech.krakow.pl	Październik

Największą imprezą branżową poświęconą biotechnologii i bio-gospodarce w Europie Środkowo-Wschodniej jest **Bioforum**. Odbывается ono co roku w innym mieście regionu. Kolejna edycja odbędzie się w **maju 2013 w Budapeszcie**. Więcej informacji: <http://www.cebioforum.com>.

²⁷ Ustawa refundacyjna przynosi oszczędności. Dla NFZ <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/ustawa-refundacyjna-przynosi-oszczednosci-dla-nfz,260900.htm>.

Ważne instytucje, kontakty

Główny Inspektorat Farmaceutyczny

Długa 38/40, 00-238 Warszawa,
Tel.: +48 22 831 42 81
gif@gif.gov.pl
www.gif.gov.pl

Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobow Medycznych i Produktów Biobójczych

Ząbkowska 41, 03-736 Warszawa
Tel.: +48 22 492 11 00
www.urpl.gov.pl

ZWIĄZKI I IZBY BRANŻOWE

POLFARMED Polska Izba Przemysłu Farmaceutycznego i Wyrobów Medycznych

Łucka 2/4/6, 00-845 Warszawa
Tel.: +48 22 654 53 52
sekretariat@polfarmed.com.pl
www.polfarmed.pl

Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego

Wiśniowa 40b/4, 02-520 Warszawa
Tel.: +48 22 542 40 80
biuro@producencilekow.pl
www.pzppf.com.pl

INFARMA Związek Pracodawców Innowacyjnych Firm Farmaceutycznych

Puławska 17, 02-515 Warszawa
Tel.: +48 22 852 82 30
biuro@infarma.pl
www.infarma.pl

Krajowa Rada Suplementów i Odżywek

Chłodna 64, 00-872 Warszawa
Phone: + 48 22 620 29 34
info@krsio.org.pl
www.krsio.org.pl

Polska Federacja Biotechnologii

Instytut Biochemii Technicznej Politechniki Łódzkiej
Stefanowskiego 4/10, 90-924 Łódź
Tel.: +48 42 631 34 29
www.pfb.p.lodz.pl

Stowarzyszenie Ekosystem – Dziedzictwo Natury

Krakowskie Przedmieście 66, 00-950 Warszawa
Tel.: +48 22 828 70 02+48 22 828 80 11
www.dziedzictwonatury.pl

Serwis BioTechnolog.pl

Legionowa 2/49, 20-048 Lublin
Tel.: +48 608 304 379
<http://www.biotechnolog.pl>

KLASTRY I KONSORCJA

Klaster Nutribiomed

Wrocławski Park Technologiczny
Klecińska 125, 54-413 Wrocław
Tel.: +48 71 798 58 08
www.nutribiomed.pl

Klaster LifeScience Kraków

Bobrzyńskiego 14, 30-348 Kraków
Tel.: +48 12 297 46 05
www.lifescience.pl

Polska Platforma Technologiczna Innowacyjnej Medycyny (PPTIM)

Wolska 88, 01-141 Warszawa

Tel.: +48 22 321 51 00

www.innowacyjnamedycyna.pl

Centrum Zaawansowanych Technologii BioTechMed

Politechnika Łódzka
Stefanowskiego 1/15, 90-924 Łódź
Tel.: +48 42 631 32 66
www.biotechmed.pl

Konsorcjum Biocentrum Ochota

Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej
im. M. Mossakowskiego PAN
Pawińskiego 5, 02-106 Warszawa
Tel.: +48 22 668 52 50
www.biocentrumochota.gov.pl

Klaster InnoBioBiz Łódź

Biuro Analiz i Strategii Uniwersytetu Medycznego
w Łodzi
Kościuszki 4, 90-419 Łódź
mikolaj.gurdala@umed.lodz.pl

PARKI TECHNOLOGICZNE

Park Technologiczny Jagiellońskiego Centrum Innowacji

LifeScience Park
Bobrzyńskiego 1, 30-348 Kraków
Tel.: +48 12 297 46 00
www.jci.pl

Wrocławskie Centrum Badawcze EIT+ (WRC EIT+)

Stabłowicka 147, 54-066 Wrocław
Tel.: +48 71 720 16 01
biuro@eitplus.pl

Wrocławski Park Technologiczny

54-424 Wrocław
Tel.: +48 71 798 58 00
www.technologypark.pl

Poznański Park Naukowo-Technologiczny

Rubież 46, 61-612 Poznań
Tel.: +48 61 82 79 700
www.ppnt.poznan.pl

Nickel Technology Park Poznań (NTPP)

Krzemowa 1, Złotniki
62-002 Suchy Las
Tel.: +48 61 65 85 499
www.ntpp.pl

Gdański Park Naukowo-Technologiczny

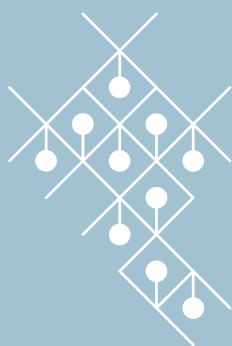
Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk
Tel.: +48 58 739 61 17
www.gpnt.pl

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny (PPNT)

Zwycięstwa 96/98, 81-451 Gdynia
Tel.: +48 58 735 11 42
www.ppnt.pl

TechnoPark Łódź

Łódzki Regionalny Park Nauki i Technologii Sp. z
o.o.
Dubois 114/116, 93-465 Łódź
Tel.: +48 42 684 44 44
www.technopark.lodz.pl

Polska

www.paiz.gov.pl

Sfinansowano ze środków Ministerstwa Gospodarki